

OMA TILA

OSALLISUUTTA JA KAKSISUUNTAISTA KOTOUTUMISTA

ANNI HINTSALA

OMA TILA -projekti toteutettiin Lapin ammattiopistossa maahanmuuttajaopiskelijoille ja kantasuomalaisille nuorille keväällä 2017. Tavoitteena oli uudistaa opiskelijoiden oleskelutila osallistuvan suunnittelun menetelmiä sekä muita taideperustaisia työskentelytapoja käyttäen sekä luoda tilaisuuksia kaksisuuntaiselle kotoutumiselle ja osallisuuden kokemuksille.

Taidevaihe-hankkeen jalkautuminen ammattiopistoon syntyi tarpeesta vahvistaa maahanmuuttajien ja kantasuomalaisten nuorten yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia. Projekti toteutettiin minun ja taiteilija Lys-Ange Leblancin yhteistyönä. Työskentelimme nuorten kanssa kevään mittaan työpajamuotoisesti muutaman tunnin kerrallaan, toisinaan myös koko päivän. Työpajoihin osallistui vaihtelevasti ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen ryhmän, eli VALMA-ryhmän, opiskelijoita aikataulujensa mukaan. Toiminta tähtäsi ennen kaikkea yhteisen oleskelutilan suunnitteluun ja toteutukseen. Työpajatoimintaan sisältyi myös ryhmäyttäviä ja luovaa ajattelua virittäviä tehtäviä. Pääasiassa työpajat olivat ammattiopistolla, mutta lisäksi kävimme kaupoissa ja kirpputoreilla hankkimassa materiaaleja tilaa varten sekä taidemuseo Korundissa inspiroitumassa taiteelliseen työskentelyyn.

Tilan suunnittelussa käytimme osallistuvan suunnittelun menetelmiä, jotka tukivat tilan suunnitteluprosessia. Pääosin toiminta oli yhteistoiminnallista, mikä loi mahdollisuuksia kohtaamisille maahanmuuttajien ja kantasuomalaisten välillä. Toisaalta koimme tarpeelliseksi tarjota myös yksilöllisiä tehtäviä, joissa omien tunteiden ja kokemusten käsittely oli mahdollista.

Osallistujien rohkaiseminen osallisuutta vahvistaviin tehtäviin vaati innostamista. Taiteilija toi omalla luovalla otteellaan tekemiseen rentoutta ja heittäytymishenkeä. Työskentely tuntuikin opiskelijoista mukavalta, tosin tehtävien merkityksellisyys osoittautui projektiin sitoutumisen kannalta erittäin tärkeäksi asiaksi. Omaehtoinen tekeminen näytti sallivan paremmin osallisuuden kokemuksia, kuin ulkoa tulevat tehtävänannot. Toisaalta

”Me tullaan kaikki omista kulttuureista, niin on hyvä kun ollaan yhdessä niin voi jakaa kokemuksia.” (Nainen, 38)

– ristiriitaisestikin – opiskelijat tuntuivat luottavan opettajien kykyyn tuoda kiinnostavia sisältöjä työskentelyyn ja siten ohjaajien merkitys korostui.

Projektin yhteenvetona voin rohkaisevasti todeta, että nuorten

kanssa toimiessa kokemukset yhteisöllisyydestä tai osallisuuden tunteesta eivät suinkaan näy aina ulospäin. Osallisuuden kokemus näyttäisi siis syntyvän jopa ilman suurta aktiivisuutta. Opiskelijat olivat varsin tyytyväisiä uudistettuun tilaan.

Osallisuus ei saa jäädä pelkästään erilaisen kokeilujen tasolle, vaan sen tulisi vakiinnuttaa asemansa yhteisössä myös projektin jälkeen. Taidetoiminnan kotouttaminen ammattiopistokontekstiin tarvitsisi selkeästi vakiintuneita käytäntöjä. Sekä opiskelijat, että ammattiopiston opettajat kokivat toiminnan merkityksellisenä, mutta oppilaitoksen käytännön toimintaan liittyvät rakenteet tuntuivat rajoittavilta. Tämän vuoksi toiminnan on integroiduttava opiskelijoiden opintoihin ja osallistumisen on oltava helppoa. Jos haasteet ovat ennen kaikkea rakenteissa – muutetaan niitä!

Kuplainsalla sisällä tutkittiin tilakokemuksia.

Oleskelutilan uusi ilme miellytti opiskelijoita.

Anni Hintsala (KM, FM, TaM), työskentelee luokanopettajana ja kuvataideopettajana. Oma tila -projekti oli osa kuvataidekasvatuksen maisteriopintojen pro gradu -tutkielmaa.

YHTEISTYÖTAHOT:

Lapin yliopisto, Lapin taiteilijaseura, Monitaideyhdistys Piste ja Lapin ammattiopisto

Kuvat: Anni Hintsala